

СТИЛІСТИЧНА АСПЕКТОЛОГІЯ
МОВОЗНАВСТВА

УДК 061.2(100):005.745:[811.161.2:811.16]’38

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTR.2018.37.7-19>

Шевченко Л.І.

**УКРАЇНСЬКА ДОСЛІДНИЦЬКА ПЕРСПЕКТИВА В
КОНТЕКСТІ СТИЛІСТИЧНИХ ДИСКУСІЙ
XVI МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ СЛАВІСТІВ**

***Анотація.** У статті в категоріях і поняттях сучасної лінгвістики проаналізовано "стан і статус" функціональної стилістики в Україні початку XXI століття. Дослідницький контекст аналізу визначено зіставленням із стилістичною проблематикою XVI Міжнародного конгресу славістів, що відбувся 20–27 серпня 2018 року в м. Белграді (Республіка Сербія). Актуалізуються питання синхронізації наукової свідомості з часом культури, її хронологічних зрізів, конфігурацій розвитку, еволюції культурної свідомості, зміни культурних вербалізованих патернів і причин виникнення нових ідей та нестандартної інтелектуальної рефлексії в науковому пізнанні мовної свідомості.*

Стверджується, що тріада "людина – наука – час культури" є домінантною в лінгвістиці, визначаючи водночас особливості інформаційної доби: синтез гуманістичної традиції та нових, парадоксальних наукових ідей, характерний для світового мовознавства, що рельєфно представлено в українській стилістиці.

Розглянуто проблемні аспекти в розвитку сучасної стилістики з їх проекцією на українську лінгвістику: системність операційної стилістичної термінології; дифузю предметності різних напрямків мовознавства, зокрема функціональної стилістики й комунікативістики та генології; логіку становлення неолінгвістики як предметних сфер, які спираються на синтез лінгвістичного функціоналізму та інших галузей наук про людину та ін. Сформульовано критерії української дослідницької перспективи у стилістиці модерного часу.

Ключові слова: українська дослідницька перспектива, стилістичні дискусії, XVI Міжнародний конгрес славістів, функціональна стилістика, неолінгвістика, інформаційна доба, триада "людина – наука – час культури".

Інформація про автора: Шевченко Лариса Іванівна – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор; завідувач кафедри стилістики та мовної комунікації; Інститут філології; Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Електронна адреса: style_m_k@ukr.net.

Larysa I. Shevchenko

UKRAINIAN RESEARCH PERSPECTIVE IN THE CONTEXT OF STYLISTIC DISCUSSIONS OF THE XVI INTERNATIONAL CONGRESS OF SLAVISTS

Abstract. The article analyzes "state and status" of functional stylistics in Ukraine in the beginning of the 21st century in the categories and concepts of modern linguistics. The research context of the analysis is determined by comparison with the stylistic issues of the XVI International Congress of Slavists, held on August 20-27, 2018 in Belgrade (Serbia). Issues of synchronization of scientific consciousness with time of culture, its chronological sections, configurations of development, evolution of cultural consciousness, changes of cultural verbalized patterns and reasons for emergence of new ideas and non-standard intellectual reflection in the scientific knowledge of linguistic consciousness are being actualized.

It is stated that the triad "human-science-time of culture" is dominant in linguistics, defining at the same time the peculiarities of the information age: the synthesis of humanistic tradition and new, paradoxical scientific ideas is quite representative for world linguistics, which is clearly represented in Ukrainian stylistics. The author unfolds the thesis about the formation of scientific consciousness as an existential search for the spiritual affinity of researchers. Thus, in the development of functional stylistics, one can observe continuity from F. de Saussure to the linguists of the XXI century, where the Geneva, Baden or Prague schools ideologically formed various national scientific discourses. The problematic aspects in the development of modern stylistics with their projection into Ukrainian linguistics are considered: the systematic nature of operational stylistic

terminology, the diffusion of the objectivity of various areas of linguistics, in particular, functional stylistics, communicative linguistics and genomics, logics of formation of neolinguistics as a subject area that relies on synthesis of linguistic functionalism and other branches of human sciences, etc. The criteria of the Ukrainian research perspective in modern stylistics are formulated.

Key words: *Ukrainian research perspective, stylistic discussions, XVI International Congress of Slavists, functional stylistics, neolinguistics, information age, triad "human-science-time of culture".*

Information about author: *Shevchenko Larysa Ivanivna – corresponding member of NAS of Ukraine, doctor of philology, professor; head of the department of stylistics and language communication; Institute of philology; Kyiv national Taras Shevchenko university.*

E-mail: *style_m_k@ukr.net.*

Шевченко Л.И.

УКРАИНСКАЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ПЕРСПЕКТИВА В КОНТЕКСТЕ СТИЛИСТИЧЕСКИХ ДИСКУССИЙ XVI МЕЖДУНАРОДНОГО КОНГРЕССА СЛАВИСТОВ

Аннотация. *В статье в категориях современной лингвистики проанализировано "состояние и статус" функциональной стилистики в Украине начала XXI столетия. Исследовательский контекст анализа определён сопоставлением со стилистической проблематикой XVI Международного конгресса славистов, состоявшегося 20–27 августа 2018 года в г. Белграде (Республика Сербия). Актуализируются вопросы синхронизации научного знания со временем культуры, её хронологических срезов, конфигурации развития, эволюции культурного сознания, изменения культурных вербализованных паттернов, а также причин возникновения новых идей и нестандартной интеллектуальной рефлексии в научном познании языковой картины мира.*

Утверждается, что триада "человек – наука – время культуры" является доминантной в лингвистике, определяя одновременно особенности информационной эры: синтез гуманистической традиции и новых, парадоксальных научных идей, характерный для мирового языкознания, что рельефно представлено в украинской стилистике.

Рассмотрены проблемные аспекты в развитии современной стилистики в их проекции на украинскую лингвистику: системность операционной стилистической терминологии; диффузию предметности различных направлений языкознания, в частности функциональной стилистики и коммуникативной лингвистики, а также генологии; логика становления неолингвистики как предметных сфер, основывающихся на синтезе лингвистического функционализма и других областей науки о человеке и проч. Сформулированы критерии украинской исследовательской перспективы в стилистике новейшего времени.

Ключевые слова: украинская исследовательская перспектива, стилистические дискуссии, XVI Международный конгресс славистов, функциональная стилистика, неолингвистика, информационная эра, триада "человек – наука – время культуры".

Информация об авторе: Шевченко Лариса Ивановна – член-корреспондент НАН Украины, доктор филологических наук, профессор; заведующая кафедрой стилистики и языковой коммуникации; Институт филологии; Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

Электронный адрес: style_m_k@ukr.net.

Синхронізація наукової свідомості з часом культури, здавалося б, не потребує доведень. Однак уже в першому наближенні постають питання до- і постчасової хронологізації певного часу культури, конфігуративності її розвитку, переходу різних форм культури з одного часового зрізу в інший, еволюційності культурної свідомості, актуалізації одних культурних патернів, стагнації чи деструкції інших і врешті, що породжує інтелектуальну ейфорію, – постання нових, незвичних, парадоксальних ідей, нестандартної рефлексії в пізнанні та осягненні світу.

Наукова свідомість, на нашу думку, у спраглому пошуку істини й нового, незвіданого рельєфно відбиває характерні для конкретного часу культури тенденції розвитку, залишаючись екзистенційно свідомістю людини. І в цьому її найглибший смисл.

На XVI Міжнародному конгресі славистів, який відбувся в Белграді (Республіка Сербія) 20–27 серпня 2018 року, триада

.....

"людина – наука – час культури" була домінантною, визначивши особливості наукового спілкування – відкритого до діалогу, зверненого до нової інформаційної доби, породжувального щодо нових ідей, уважного до спадковості наукової традиції та водночас дружнього і поважаного щодо наукових авторитетів. У часі культури першої чверті ХХІ століття виразно виявилася гуманістична традиція, сформована, зокрема, у славістиці, спільності духовних цінностей із науковими вчителями й колегами. Згадувались у цьому контексті гідні поваги сторінки В'яч. Вс. Іванова, адресовані до лінгвістики третього тисячоліття, в яких метр лінгвістики не тільки вважав за потрібне відтворити становлення власної наукової свідомості, але й пояснити впливи на неї ідей **перших** лінгвістів ХХ ст. – від Ф. де Соссюра й Е. Сепіра, дослідників "тартусько-московської" школи, Празького і Віденського наукових гуртків – до опрацювання новаторських ідей аналізу мовних категорій із погляду математичної логіки, що розроблялися в університетських гуртках разом із В. О. Успенським, П. С. Кузнецовим та семінарі з Д. О. Бочваром.

Важливою, на наш погляд, є примітка до цих сторінок, зроблена В'яч. Вс. Івановим, в якій він акцентує увагу не лише на інтелектуальній, але й духовній, певній "екзистенційній" спорідненості вчених, які співмірні за особистісними масштабами: "На той час, коли я грою долі опинився поряд із Бар-Хіллемом у переповненій залі на відкритті Міжнародного з'їзду лінгвістів в Осло в 1957 р., я вже уважно вивчив спільну Карнапа і його роботу про семантичну інформацію, що до цього часу зберігає значення як досвід побудови такого світу ("опису станів"), через який можна оцінити обсяг інформації в замкнених сферах. Я достатньо рано відчув особливу близькість до зробленого Карнапом і Рейхенбахом; потім близькість виявилася буквальною – просторовою; за дивної випадковості я вже 12 років викладаю в тому американському університеті, що був їхнім останнім притулком, і в 1995 р. читав почесну "професорську лекцію" в серії, де на початку списку лекторів

поряд із Шьонбергом (в аудиторному корпусі імені якого відбулася ця лекція) стоїть ім'я Рейхенбаха" [1, с. 154–155].

Так, спільний простір "переповнених залів" наукових зібрань чи то в Осло (1957 р.), чи то в Белграді (2018 р.) дозволяє спостерегти тенденції розвитку науки, її перспективу, визначену особливостями згадуваних В'яч. Вс. Івановим лінгвістів, інституціональних перехрещень долі дослідників у провідних університетах світу і в різних аудиторіях. Як це відбувалося і в Белграді. Зауважимо водночас на тому, що ідея формування Міжнародного комітету славістів, рівно як і смисл проведення конгресів / з'їздів (з 1929 р.), спираються на розуміння необхідності об'єднати зусилля в розвитку славістичної науки. Не менш ваговою є потреба в обміні науковими інноваціями, досвідом, ознайомленні з результатами досліджень науковців різних країн світу.

Показовою у сенсі сказаного є географія учасників Конгресу – від Америки з її новаторськими підходами до аналізу мовних і літературних явищ (Тімберлейк Ейлен, Лонгінівіч Толіслав, Флайер Майкл, Даниленко Андрій та ін.) – до авторитетних європейських славістичних шкіл (Ферро Марія К'яра, Ромолі Франческа, Брагоне Марія Крістіна, Беніньї Валентина, Скарн Марко, Котта Рамузіно та ін. – Італія; Вардиц Владислава, Челбаєва Тетяна, Менгель Світлана, Бергер Тільман, Грубер Райнер, Колер Гун-Бріт та ін. – Німеччина; Аршембо Сільві, Азам Олів'є та ін. – Франція), численних учасників конгресу з інших європейських наукових ареалів, де Норвегія, Бельгія, Латвія, Данія, інші країни об'єднуються спільним славістичним пошуком. Зі зрозумілих причин найширшою була географія слов'янських країн, як і коло аналізованих ними проблем.

Щодо стилістичної проблематики, зокрема її функціонального напрямку. Названа проблематика визначила дискусійні питання кількох спеціальних тематичних блоків, секцій і круглих столів – Тематичний блок 1.6: **Медіакультура і стиль**, секція 1.1.6: **Стилістика**, секція 1.2.4: **Історія слов'янської книжної культури – стилістичні формації**,

.....

жанри, книжні традиції, круглий стіл "Інтернет-стилістика: сучасні тенденції, проблеми і перспективи".

Зауважимо й на тому, що функціональний потенціал мови, її різножанрові форми, стилістичний ресурс стали у високому лінгвістичному обговоренні предметом аналізу й у номінально співвіднесених зі стилістичними тематичних блоках і секціях, таких як секція 1.19: **Термінологія і термінографія**, секція 1.11: **Семантика і прагматика**, секція 1.22: **Мовна політика**, секція 1.24: **Лінгвокультурологія**, секція 2.8: **Слов'янська книжність – релігія – філософія – політика – культура**; діалог **Схід-Захід: національна ідеологія**, секція 2.12: **Слов'янський фольклор, фольклористика, міфологія**; тематичний блок 2.10: **Межі фольклору vs моделі поля інтерпретацій фольклорного тексту** та ін. Названі й інші представлені на конгресі доповіді, повідомлення й матеріали для дискусій об'єднуються увагою до функціонально-стилістичних методологій інтерпретації тексту, мовного явища, можливості співвіднести інформативну ємність повідомлення з функціональними інтенціями мови, її стилістичним потенціалом.

Характерними у заявленому поліфонічному представленні є доповіді, що поглиблюють класичну проблематику еволюційних змін у мові (Сосновцева Є. Г. *Традиція та інновації в мові пам'яток пізньої російської агіографії (XVI–XVIII ст.)*); Баранкова Г. С., Макеєва І. І. *Ораторська проза Кирила Туровського та її місце в давньоруській книжності*; Короткий В. *Концепти руськості, римськості та сарматизму у східнослов'янських і польській літературах епох Ренесансу й раннього Бароко*; Лукашанець О. О. *Вияви мовної глобалізації у слов'янському словотворі: сутність, масштаб і вплив на систему*; Коряковцева О. І. *Мова сучасних слов'янських ЗМІ в добу глобалізації: інноваційні словотвірні процеси*; Хобзей Н. *Германізми у староукраїнській мові: прямі запозичення, польське посередництво та зв'язки зі старобілоруською мовою та ін.*).

Дискусійний простір Міжнародного конгресу славистів сформував й інший, інноваційний ракурс функціонально-

стилістичних підходів до сучасних мовних процесів. У його дискурсивному полі постають нестандартні розв'язання синкретичних за суттю питань – екфрастичного представлення художньої свідомості: Автухович Т. *Екфрастичні імпульси в сучасній російській, білоруській і польській поезії* (звернімо увагу на комплексне обґрунтування наукових ідей щодо проблематики екфрасизму, методів його аналізу, художніх форм, впливу на розвиток мов та ін., який представлено в колективній монографії "Теория и история экфрасиса: итоги и перспективы изучения" [2], співредактором і одним із авторів якої є Тетяна Автухович), можливостей стилістичної інтерпретації жанрових домінант (Мурата Сін'їті. *Слов'янська драматургія Нового часу, присвячена першій дружині Адама: карнавальні мотиви у н'есах про Адама і Ліліт*), лінгвістичної ідентифікації текстів певної типології (Белова О. В. *Слов'янські етімологічні тексти: спільне й особливе (на прикладі східнослов'янських регіональних традицій)*), авторських концепцій обґрунтування природи літературної мови (Запольська Н. М. *Біля джерел слов'янської книжності: функціональна легітимізація слов'янської книжної мови*), переформатування дослідницького дискурсу, що є архаїзованим інструментом наукових спостережень (Колер Гун-Брит. *Одне й те ж? Концептуалізації "молодого" між естетичним оновленням і (соціально-політичною) реальністю*; Гундорова Т. *Літературна богема, топос щоденності і гендер у добу модернізму: слов'янський контекст*) та ін.

У складній палітрі стилістичних моделей пізнання мовної свідомості, тексту і прогностики щодо розвитку літературних мов, яка сформувалася на конгресових дискусійних майданчиках, переконливо (хоча і недостатньо широко) була представлена українська стилістика й суміжні з нею напрямки функціонального аналізу. У вже названих тематичних блоках і секціях українські мовознавці представили доповіді: Кузнецова Тетяна. *Аксіологічний потенціал сучасного медіатексту*, Шевченко Лариса. *Ритми культури в медійному інтертексті*.

.....
соціальний та лінгвістичний статус (Тематичний блок 1.6: "Медіакультура і стиль") та ін.

Тетяна Кузнецова запропонувала модель "інформаційно-аксіологічного механізму, що формує, відбирає, тиражує та / або трансформує цінності в суспільстві". На думку дослідниці, ЗМІ "формують медійну аксіосферу – варіативну систему ціннісних домінант, детерміновану цілою низкою соціокультурних чинників". Відтак, "конструюючи аксіологічну медіареальність шляхом трансляції ціннісних домінант, мас-медіа пропонують аудиторії певну ціннісну модель, яка може зіграти як деструктивну, так і конструктивну роль" [4, с. 304].

У доповіді Л. І. Шевченко увага зосереджена на "лінгвістичній діагностиці та пластичності мовної комунікації в її здатності репрезентувати традицію і сучасність". Автор розглядає "можливість і перспективу абсорбції мовою медіа вербалізованих знаків культури, що ними сповнена комунікація сучасних інформаційних суспільств, творча трансформація даного в культурі в нове – комунікативний парадокс, алюзію, символ часу, певного соціуму та ін.". Відповідно розглядаються вербалізовані в медіа знаки культури сучасного українського суспільства, що домінують в характеристиці нових соціально-політичних явищ (*помаранчева революція, революція троянд, тюльпанів* та ін.), маркери "статусної" масової культури (*Мадонна, Шварценеггер* та ін.), алюзії на успіх (*зірки на Алях зірок* – в Голлівуді, Києві та ін., *прохід червоними доріжками* та ін.) [4, с. 302].

Близькою до стилістичних інтерпретацій стала проблематика доповідей членів української делегації Г. М. Яворської, О. Р. Чмир, Л. Є. Петровської, які представили доповідь "Семантика війни і миру в сучасних слов'янських мовах: історико-типологічний аспект". Репрезентуючи в синхронії та діахронії "особливості концептуалізації понять війни і миру у слов'янських мовах", автори аналізують відповідні семантичні моделі та "міжмовні й внутрішньомовні варіанти репрезентації когнітивних фреймів". Досліджуються

також "концептуальні метафори і перформативний компонент у функціонуванні досліджуваних понять" [4, с. 251].

Якщо уважно розглянути стилістичний складник у доповідях українців на XVI Міжнародному конгресі славистів, слід зосередитися на системному аналізі термінологічної проблематики у доповіді В. Л. Іващенко "Галузеве слов'янське термінознавство у парадигмовому аспекті: загальні тенденції розвитку". Концептуально доповідь дотична до питань стилістичної норми і визначення критеріїв одного з функціональних стилів української літературної мови – наукового" [4, с. 246].

Аналіз перспективи української лінгвостилістики дозволяє зробити певні висновки. Насамперед щодо синхронізації проблеми із дискусіями XVI Міжнародного конгресу славистів. Однією з них була дискусія, в якій обговорювалися питання термінологічної чіткості й однозначності в сучасній стилістиці. З очевидних причин це питання виходить за межі номінації спеціалізованих понять і корелюється з проблемами систематизації наукового знання, цілісного представлення методології та методів аналізу, пошуку інноваційних рішень стилістів за умови сформованої дослідницької епістемі. Власне підсумкова дискусія засвідчила не тільки спільність позиції стилістів в аспекті внормування операційного терміноряду, але й послідовну увагу до функціональної аргументації дослідників Пермської стилістичної школи – учнів і колег М. М. Кожині.

В українській лінгвостилістиці названа проблема є так само предметом обговорення на численних конференціях і круглих столах. Очевидно, що методологічне і хронологічне перетинання різних наукових концепцій та лінгвістичних практик (від описової – до структуральної, функціональної, комунікативної та ін.) породило "недисципліноване" поле термінів і понять, які часто перебувають в омонімічних зв'язках. Як, зокрема, це відбулося з термінами *медійний стиль*, *стиль ЗМІ*, *публіцистичний стиль*, або *лінгвостилістика*, *медійна стилістика* та ін. Строгість термінології в кожному разі, на нашу думку, структурує й організовує дослідницький дискурс, вибудовує його на логічних

критеріях доведення й відповідності часу науки – однієї з форм інтелектуальної свідомості часу культури.

Не менш перспективною і необхідною для поки що майбутнього вирішення є проблема об'єктивації знання про комунікативні та функціональні ресурси мови, їх розрізнення і теоретико-методологічні критерії аналізу. Питання достатньої аргументації сутності функціонального і комунікативного підходів до мовної репрезентації спілкування, ієрархії функціональних і комунікативних підходів обговорювалося на конгресі. Актуальним воно є і для української лінгвістики, де виразно спостерігається непослідовність розрізнявальних підходів, а отже, подекуди, і непереконливість висновків у наукових дослідженнях різних жанрів.

Окремою, дуже важливою і перспективною сферою зацікавлень лінгвостилістів є інтернет-комунікація в розумінні її іманентних параметрів, зв'язку з медіа, виділення / невиділення в окрему сферу ЗМІ. Увага світової наукової громадськості виявилася і на конгресі, зокрема в секції, керованій австрійським мовознавцем Бранко Тошовичем, й одночасно монографічному виданні дослідника, де представлено модерний погляд на лінгвістичну проблематику – генеративну лінгвістику [5]. Треба наголосити, що і в Україні інтернет-комунікація пізнається в перспективних параметрах і з безперечним розв'язанням проблем в актуальних парадигмах сучасного лінгвістичного знання. Йдеться, перш за все, про Мовно-інформаційний фонд НАН України, його новаторські наукові програми і здобутки, вже поціновані науковою спільнотою.

Інші дискусійні проблеми, обґрунтовані на конгресі як перспективні, можна і треба вирішувати й у нас, в Україні. Можливо занадто розгубленими, хоча й такими, що потребують осмислення, сприймаються сьогодні думки Ж. Рюс, висловлені наприкінці минулого століття: "Перше, що ми бачимо, – це краєвид, завалений руїнами: це кінець переможного розуму з його кортежем абсолютів, це загибель глобальних ідеологій, які згасають саме внаслідок цього занепаду унітарного раціонального розуму. Основи й усталені істини, на яких стояла

наша наука, нині вибухнули й розлетілися на друзки. Субстанція розсіялась, поставлено під сумнів великі регулятивні принципи людського досвіду (детермінізм тощо), доведено принципову нерозв'язність формалізованих систем, розкрито недостатність індукції в експериментальних науках – тобто всі наші усталені істини розсипалися на порох... Посеред цього загального краху тріумфують (іноді) позитивізм та ідолізація науки, які виключають зі сфери своїх інтересів найкардинальніші проблеми раціонального розуму" [3, с. 6]. Перспектива української лінгвістики, як і перспектива славістики в цілому, існує сьогодні, а отже, ми бачимо ці горизонти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Иванов Вяч. Вс. Лингвистика третьего тысячелетия: Вопросы к будущему. М. : Языки славянской культуры, 2004. 208 с.
2. Теория и история экфрасиса: итоги и перспективы изучения. Коллективная монография под научной редакцией Татьяны Автухович при участии Романа Мниха и Татьяны Бовсуновской. Siedlce, 2018. 703 с.
3. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей. Панорама новітньої науки. 3 франц. прекл. Віктор Шовкун. Київ : Основи, 1998. 669 с.
4. Међнародни комитет слависта. Савез славистичких друштава Србије. Тезе и резимеи. У два томе. Том 1. Језик. XVI Међнародни конгрес слависта. Београд, 20–27. VIII. 2018. 376 с.
5. Тошović В. Generativska lingvistika. Beograd: Svet knjige, 2018. 190 s.

REFERENCES

1. Ivanov Vyach. Vs. *Linguistics of the Third Millennium: Questions for the Future* [Ly`ngvy`sty`ka tret`ogo tysyachelety`ya: Voprosy k budushhemu]. M. : *Languages of Slavic culture*. [Yazyky` slavyanskoj kul`tury], 2004. 208 s.
2. *Theory and history of ecphrasis: results and prospects of study. A collective monograph edited by Tatyana Autukhovich with the participation of Roman Mnikh and Tatyana Bovsunovskaya*. [Teory`ya y` y`story`ya jekfrasy`sa: y`togy` y` perspekty`vy y`zucheny`ya. Kollektv`naya monografy`ya pod nauchnoj redakcy`ej Tat`yany Avtuhovy`ch pry`uchasty`y` Romana Mny`ha y` Tat`yany Bovsunovskoj]. Siedlce, 2018. 703 s.

3. Rius Zh. *Progress of modern ideas. A panorama of modern science.* [Postup suchasnykh idei. Panorama novitnoi nauky]. Z frants. prekl. Viktor Shovkun: Kyiv : Osnovy, 1998. 669 s.

4. *International Committee of Slavists. Union of Slavic Societies of Serbia. Theses and summaries. In two volumes.* [Mezhnarodny` komu`tet slavy`sta. Savez slavy`sty`chky`x drushtava Srby`je. Teze y` rezy`mey`. U dva tome]. *Volume 1. Language. XVI International Congress of Slavists.* [Jezy`k. XVI Mezhnarodny` kongres slavy`sta]. Beograd, 20–27. VIII. 2018. 376 s.

5. Tošović B. *Generative linguistics* [Generativska lingvistika]. Beograd: Svet knjige, 2018. 190 s.

Дата надходження до редакції – 17.09.2018 р.

Дата затвердження редакцією – 26.10.2018 р.

УДК 811.161.2-26:801.66]:821.161.2 Сковорода Г.

DOI: <https://doi.org/10.17721/APULTP.2018.37.19-39>

Дядищева-Росовецька Ю. Б.

РИМА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ

Анотація. У статті представлено аналіз специфічної мови творів Григорія Сковороди, яка досі привертає увагу вчених, навколо якої точаться дискусії, зокрема про поєднання в ній елементів різного походження. Констатовано, що у працях багатьох попередників існує помилковий позаісторичний підхід до проблеми мови Г. Сковороди з позицій сучасного стану розвитку української мови та тих процесів, які в ній відбуваються на початку XXI ст. Автором дослідження запропоновано діахронічний підхід до питання, який дозволяє реконструювати мову Г. Сковороди в контексті мовного середовища його часу, використовуючи при цьому зіставний метод для виявлення оригінальної сквородинської вимови та співвіднести її з правописом у його поетичних текстах. Завдяки такому вибору інструментарію виявлено доступний для вивчення ряд сквородинських рим. Зокрема апробацію методу проведено на матеріалі тексту Пьсні 10-ої з циклу "Сад божественных пьсней", її авторському варіанті, за автографом